

- KLAKKSVÍK Í DAG

Fischer Heinesen - íbirtari og leiðari?

Eingin lögregla kann ávísar prógva, at tað nakrantíð hevur verið nakar beinleiðis íbirtari og leiðari í læknastríðnum.

Dómur er fallin á øðrum sinni í Klakksvíkarmálinum. Enn er hægstirættur eftir at royna. Skuldspurningurin er endaliga avgjördur, hægstirættur kann einans broyta sjálva straffútmálingina. Tað, sum serstakliga hevur upptikið fólkahugsanina, eru dómarnir yvir Fischer Heinesen og Viggo Joensen. Við undirreittin fingur hesir ávikavíst 18 og 6 mánaðar fongsul. Nú varð Viggo frídómur, meðan Fischer Heinesen fekk eitt ár. Her er munur á, men hvat Fischeri viðvíkur, er hetta framvegis ovurharður dómur, ið helst byggir á skeivum grundarlagi. Eingin einsamallur kann vera dómur sum íbirtari og leiðari av læknastríðnum. Skáldómast á hesum grundarlagi, eru mangir heimilaðir til somu revsing sum Fischer. — Fischer var hvørki valdur ella útnevndur sum leiðari, og heldur ikki var hann maðurin, ið setti adressuna í verk. Verður talað um nakra leiðslu í læknastríðnum, var hon aldeilis kollektiv, og einhvör revsing á íbirtingar-ella leiðslugrundarlagi má tí eisini vera kollektiv, um høpi skal vera í henni.

Hin vegin er tað eitt mál fyri seg sjálvan, at menn verða ákærdir og revsaðir fyri teirra persónliga lut í teimum ymisku hendingunum í samband við læknamálið.

Tað var læknamálið sjálvt, ið av ógviliga náttúrligum orsökum, fekk Norðoyingar at fylkjast til tey næstan 100 pst.ini. Eingin einsamallur maður kundi sett í verk hesa spontanu demonstrasjonina. Tað vildi verið ógjörlikt hjá einstaklingi at íbirt, fylkt og ríkið leiðsluna í slíkari fjøllbroyttari og mannsterkari fylking. Her kann einans vera talan um eina kollektiva leiðslu, ið botnar í sjálvum fólkinum.

Asannandi henda veruleika lótu Klakksvíkar sóknarstýri, Klakksvíkar arbeidsmanna-felag og Norðuroya javnað-arfelag dómsvaldið vita, at tað var hesum stovnum aldeilis ókunnugt, at nakar leiðari hevði verið í læknastríðnum — heldur ikki Fischer Heinesen. — Hetta man vera fólkahugsanin yv-rhövur.

At móttíðumenn Norðoyinga, blóð teirra og tey mongu útheimsblóðini hava drigið ein einstakan mann fram og av sínum eintingum gjørt hann til »fórrara«, er ein veruleiki, men hesi hava heldur onga hyllig havt á teim veruligu víðurskiftinum, ið sjálvandi eru

torfór at skilja hjá ikki-ástaðisfólki, tá læknamálið var so ólíkt øllum øðrum, ið vanliga melur í mannagrukum.

Í hesum máli eru bert tveir rættvísir möguleikar fyri dómfelling, um dómurin byggir á íbirtingar-ella leiðslugrundarlagið:

Eingin dómur — kollektivur dómur.

Himmelbræv hins „ókrýnda kongs“ J. F. Kjølbro's.

Eru vit ikki komin at markinum, tá ið peningavaldið vil sleppa frammat at seta lækarnar og skipa landsins politivaldi?

Tað var frálíkt, at danski hægstarættssakfórarin Ove Rasmussen hevði dirvi til at loysa av posabandið og siga allan sannleikan um peningavaldið her á landi. Nú vita vit tað. Fremsti umboðsmaður peningavaldsins smæist ikki at heita á landsins myndugleikar og biðja teir seta teir lækarnar og ta politivald, ið hann heldur hóskar sær best. Man hetta ikki vera hitt mest markleysa, ið enn er komið fram fyri almenningin, í samband við telving peningavaldsins um mannalagnir? J. Fr. Kjølbro visti fullvæl, at nærur alt arbeidsfólkið í tænastu hansara mannsterkt stríddist fyri at bøta um sjúkrahúsvíðurskiftini, ið jú vóru út av lagi ring. Somuleiðis visti hann, at henda sama mannfjöldin hevði frammi ynski um serstakan lækna. Men kortini aftraði hann seg ikki at fara í hernað móti arbeidarafjöldini, ið trúliga hevur tænt honum, og sum eigur sín ríkiliga lut í uppbyggingini av hansara stóra handilsvirki. Nei, her varð arbeidarafjöldin kveistrað til viks, peningavaldið visti tenn. Hövuðsgrundarlagið undir slíkum stórverki má vera hitt allra besta samarbeiði millum arbeidsgevara og arbeidsfólkið, men tað er aldeilis givið, at slíkur atburður, sum hesin, alt annað enn stimbrar álitið og samvinnuna. Tað brýtur niður. Arbeidsvíðurskiftini í tí kapitalistiska samfelaginum eru ógviliga víðbrekin, men tað ber til at nærka teimum ymisku stættunum reiðiliga nær hvør at øðrum, men ofta skal lítið til, áður enn sundur aftur rennur — og tað kann vera álvarsamt fyri allar partar. Gott samarbeiði millum arbeidsgevara og arbeidara er einasta trygd fyri, at ikki alt raplar saman í kapitalistiska samfelagnum. Fara fleiri slíkir »atombumbubrestir« sum himmalbræv J. F. Kjølbro's at gjella millum manna, kundi tað lætt borið á, at tað fór at prutla undir lokinum. — Hetta misklæddi søgu »hins ókrýnda kongs«.

TRYGGINGARSAMBANDIÐ FØROYAR

Føroya Kríggstrygging. telf. 1086
Føroya Brunatrygging. telf. 1089

Føroya Sjóvátrygging ... telf. 1086
Føroya Vanlukutrygging telf. 1721

Vit tryggja:

Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging

P-F. FØROYA BANKI

(Stovnaður 1906)

Adalskrivstova:
TÓRSHAVN, telf. 1350

Avgreiðsla:
MIÐVÁGI, tlf. 7

Útbankar:
Norðuroya deild
KLAKKSVÍK tlf. 274
Suðuroyar deild:
TVØROYRI, tlf. 32

Renta av bankabók 3 1/2% p. a.
Renta av innskoti við uppsegn uppá 3 mánaðar 4%.

Skipini.

Atlantfarið kom í hinj vikuni við 450 skpd. Somuleiðis kom Sjúrdarberg eystanefir við 150 t. og Jóannes P. var inni við 50 t., er farin til Íslands. Eisini Sigurðfarið er í Íslandi við snøri. Ætlandi fara Fugloy og Carlton til Íslands við línu seinrapart-in í apríl.

Skúlin. Ætlanin var at fara undir nýggju skúlabyggingina, ið skal verða liðug til aftaná summarfrítíðina komandi ár, nú í apríl; men hetta verður helst av ongum. Roynt verður at útvega lán frá kommunuhypotekinum danska, ið nú eisini lænir til føroyskar kommunur.

SEV. Farið verður undir at sambinda Klakksvíkina við SEV í summar. Fyrstíðumaður fyri kommununa verður Hjalgrímur Winther, ið starvast á SEV-ókinum.

Tannlækni. Tað sigst, at ungur kvinnuligur tannlækni skal koma til bíggjar. Hetta er átroðkandi neyðugt, tí sum Jarnum, lækni, tók til: aldri áður hevði hann sæð so ringar tenn — og so nógv ovurfeit konufólk. —

Jóan Simun Nyström verður 75 ár týsdagin 3. apríl. Á hesum merkisdegi nú lívskvöldið er byrjað, fara vit at bera honum okkara matastu fagnaðarkvøðu við ynskinum um mong góð og hugnalig ellisár. Jóan Simun hevur altið vist stóran áhuga móti teirri sosialistisku stevnuni, og trúliga hevur hann vart og fjálgað um henda dýrgrip arbeidsmannsins, og fúsar hevur hann altið verið til verka, tá ið rátt hevur um at lagt til brots fyri at verja og bøta um korini hjá arbeidarafjöldini. Gævi honum verið lagað framvegis at taka mangt ódnartakið á socialistiska skipabunkanum.

5. apríl verður Pól Johs. Samuelsen, Klakksvík, 55 ár.

Toskarhövdi. Tað er nakað síðan Götumenn fóru at keypa toskarhövdi og annað fiskaaavfall til tóðframløyslu fyri 6 oyru kg. Nú er eisini p.f. J. F. Kjølbro farin at keypa og gevur sama pris.

Svínoy. J. C. Isaksen og Jákup Jensen Viðareiði, hava roynt at selja Svínoy, men ikki hevur eydnast at fingið boð upp á skipið.

Hólmur hevur m. a. lossað tunnu-stavir til Tunnuvirkið. Erik Boye

fermdi klippfisk til Spaniu og fór hiðani týsdagin.

Atlantfarið er farið annan túr til Íslands.

Sigurðfarið fekk 5000 fiskar 4 teir fyrstu dagarnar aftaná teir vóru yvir komnir.

Sonógvur fiskur hevur verið at fingið í Íslandi í seinastum, at t. d. Sjúrdarberg lá stillur seinasta leygar-dag og reinsaði.

Á Viðareiði seta menn upp el-verk í hesum døgum, tó bert til hin eina býlingin. Verkið verður 220 volt við 12 hk. motori.

Ætlandi verður kvöldskemtan av nýggjum komandi leygarkvöld.

Tað sigst, at hægstarættarsakfórarin Ove Rasmussen hevur mælt Fischeri Heinesen, ið nú at enda kom at blóða einsamallur fyri sjálvt læknamálið, frá at skjóta landsrættardómin undir hægstarætt.

Skírhósdag 29. apríl vóru 3 ár umliðin síðan tað miseydnadist ríkisumboðsmanninum Vagn-Hansen og landslækninum at sleppa á land í Klakksvík í samband við læknamálið, og í morgin 1. apríl eru somuleiðis 3 ár farin um bak, síðan E. Rubek Nielsen úrslitaleyst vitjaði Klakksvík.

Arbeidskonurnar.

Vit kunnu siga, at hvat organisatión av tí arbeidandi fólkinum í Føroyum viðvíkur, standa vit so gott sum á berum. Annarleiðis er í grannalondunum, har arbeidarafjöldin longu tíðliga í tíðini tók seg saman í sterka og dyggiliga fakliga og politiska fylking.

Í ár eru 40 ár umliðin síðan hin fyrsti arbeidsloysiskassin fyri arbeidskonur varð stovnaður. Hetta hendi í 1916. Tá hevði kassin einans 500 limir, og arbeidsloysisgjaldið var bert 1,25 kr. um dagin. Nú hevur kassin 4500 limir. Dag-gjaldið er nú 9 kr. 1634—35 vórðu einans útgoldnar 9000 kr. í arbeidsloysisstudningi. 1954—55 var talið 292.000 kr.

Hvussu langt ávegis eru fýroyskar arbeidskonur komnar á hesum øki?

Haldið Sosialin!